

(1)

**HIMMA MAI GIRMA ITA CE HANYAR CIGABAN
AL'UMMOMI**

Godiya ta tabbata ga Allah Ubangijin talikai, wanda a cikin littafinsa mai girma yake cewa: ((Ku yi gaggawa wajen yin rige-rige zuwa ga wata gafara daga Ubangijinku, da kuma aljannar da take da fadi matuka, fadin nata kamar sammai da kasa, an samar da ita ne saboda wadanda suka gasgata Allah da Manzannisa, lallai wannan babban sakamako falala ne daga Allah, da yake bayar da ita ga wanda ya so a cikin bayinsa, lallai Allah shi kadai ne mai falalar da ta fi karfin tunani ya sifanta)). Ina shaida wa babu abin bauta wa da gaskiya sai Allah shi kadai, ba shi da abokin tarayya.. Ina shaida cewa lallai shugabanmu, kuma Annabinmu Muhammadu, bawan Allah ne, kuma Manzonsa.. Ya Ubangiji ka yi masa salati, shi da Alayensa da Sahabbansa, da duk wanda ya bi su da kyautatawa har zuwa ranar sakamako.

Bayan haka:

Lallai daukacin karantarwar addinin Musulunci mai kayatarwa, da daukaka tana kirar mutane zuwa ga himma, da kokari, da ijihadi, da raya kasa, tana kuma hana duk wani nau'o'i na kasala, da nauyin jiki, da barna, lallai duka wadannan sun zo a cikin sakwannin Allah da suka gabata, Allah Madaukakin Sarki yana cewa: ((Ko kuwa ba shi da labarin abin da yake cikin littafin Annabi Musa (AlaiHis-Salām)?!. Da Annabi Ibrahim (AlaiHis-Salām) wanda ya kai

(۲)

matuka wajen cika alkawarin da ya dauka wa Allah; na cewa: Babu wani rai da zai dauki zunubin wani rai?!. Kuma lallai mutum ba shi da wani abu face sakamakon abin da ya aikata.. Kuma da sannu za a bayyana aikinsu a ranar alkiyāma kowa ya gani; saboda a girmama wanda ya kyautata ayyuka, a kuma kaskantar da wanda ya munana.. Sannan a saka wa mutum akan aikinsa da cikakken sakamako)), lallai Annabi (SallalLahu alaiHi wa sallam) ya bayyana irin yanda ya kamata himma ta kasance wajen karfi a inda (SallalLahu alaiHi wa sallam) yake cewa: **(Lallai Allah mai yawan karamci ne, yana kuma son karamci, da manyan kyawawan dabi'u, yana kin kaskantattun dabi'u)**, Sayyiduna Umar Bn al- Khaddāb (Allah ya kara yarda da shi) ya ce: **"Kada ku kaskantar da himmarku, ni kam ban ga wadanda suke zamowa jana- ba ya ba, sai wadanda himmarsu ta yi karanci"**, da ma dai tuni an ce: alamar da take nuna cikan hankali ita ce: himma mai karfi. Alhairin Allah ya kai zuwa ga Abudḍāyib al- Mutanabbiy a inda yake cewa:

"Ni a cikin aibobin mutane ban ga wanda ya kai gazawar wadanda suke da dama wajen kammala abubuwan da suka fara ba".

Lallai karfafa himma bai takaita da wani fage banda saura ba; ya kamata ya shiga cikin kowane fanni da fage na abubuwan da ḍan Adam yake aikata a rayuwarsa, **kaman a fagen Ibada**: lallai Shari'ar Musulunci mai daraja ta kwadaitar akan yin rige- rige da gagagwa a fagen ibada, Allah Madaukakin Sarki yana cewa: **((Ku yi rige- rige zuwa ga gafarar da take zuwa daga**

(۳)

Ubangijinku, da aljannar da faɗin ya kai faɗin sama da kasa, duka an tanade su ne ga masu tsoron Allah)), lallai Allah Maɗaukakin sarki ya bayar da lamuni na lada mai yawa ga duk wanda ya yi koƙari da himma wajen bauta masa, Allah mai girma yana cewa: ((Duk wanda yake biɗar ladan lahira, ya kuma yi himma wajen isa zuwa gare shi, alhalin yana matsayinsa na mai imani da Allah, to kuwa lallai waɗannan su ne ake yaba wa ayyukansu)).

Lallai Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana da himma mai girma a dukan faɗagen rayuwarsa, a wurin ibadarsa, Ubangijinsa mai girma da ɗaukaka ya yi masa magana da cewa: ((Ya kai mai lullube kai da tufafinsa. Ka tashi da daddare ka yi sallah a mafi yawan dare, ban da ɗan kaɗan daga ciki. Ka tashi tsawon rabin dare, ko ka ɗan takaita kaɗan daga rabin daren, ta yadda zai kai kashi ɗaya bisa uku (1/3) na dare. Ko ka yi k̄arī kaɗan akan rabin daren ta yadda zai zamo ka tashi a kashi biyu cikin uku (2/3) na daren, ka karanta Alkurʼāni Mai girma a cikin tsanaki, kana mai bayyanar da haruffansa, kana kuma tsayawa a wajajen tsayawa, ka yi cikakken karatu ba tare da tawaya ba. Ya kai wannan Manzo, lallai da sannu za mu saukar maka da Alkurʼāni da yake kunshe da umurni da hani da wajiban ayyuka masu yi wa zukata nauyi da wahala)), saboda haka ne (Sallallahu alaiHi wa sallam) yake tsayuwar dare, har kafafuwansa suka kumbura, da aka tambaye shi game da haka, sai (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce: (Ashe ba na zamo bawa mai yawan godiya ba?).

(£)

Lallai sau da yawa (SallalLahu alaiHi wa sallam) yakan kwadaitar, ya kuma zaburar da sahabbansa, da al'ummansa wajen himma, da gabatar da ayyukan da suka fi na kowa, (SallalLahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Idan za ku roki Allah, to ku roke shi ya ba ku aljannar Firdausi, domin ita ce matsakaiciyar aljanna, kuma mafi daukaka a ciki, tana saman al- Arshin mai yawan rahama, daga cikinta koramun aljanna suke bubbugowa)**, an ruwaito Hadisi daga Sayyiduna Rabi'at Bn Ka'ab (Allah ya kara yarda da shi), ya ce: (Nakan kwana a wurin Annabi (SallalLahu alaiHi wa sallam), sai wata rana na kawo masa ruwan alwalla, da abubuwan da yake bukata, sai ya ce mini: **(Ka roki abin da kake so)**, sai n ace: Ina rokonka zama da kai a aljanna, sai ya ce: **(Akwai kuma wani abin banda wannan?)**, sai na ce: wannan ne kawai, sai ya ce: **(To ka taimake ni akan kanka da yawaita sallah)**.

Girmar himma a fagen ibada tana nufi: **gabatar da ita yanda ta kamata, kuma tasirinta ya bayyana a rayuwar mutum da dabi'unsu**, kada ya zamo mai karya, kada ya ha'inci kowa, kada kuma ya yi wa kowa algushi, kada ya ci dukiyar mutane ta hanyar barna, da haka ibadar tasa ta haɗe ta manufarta ta asali kenan, sai rayuwarsa ta zamo ta tsayu akan addini madaidaici.

A cikin muhimman fagagen himma akwai fagen **ilimi**, lallai Annabi (SallalLahu alaiHi wa sallam) ya umurce mu da mu roki Allah Madaukakin Sarki ya ba mu ilimi mai amfanin da tasirinsa zai game daukacin halittun Allah Madaukakin Sarki, Annabi (SallalLahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Ku roki**

(e)

Allah ya ba ku ilimi mai amfani, ku kuma nemi tsarinsa ga barin ilimin da ba shi da amfani), sau da yawa yakan yi addu'a da cewa: **(Ya Allah Ubangiji, ina neman tsarinka ga barin ilimin da ba shi da amfani..)**, shi ilimi mai amfani shi ne makami na ainihi da yake sanya kasa ta sami karfi, da kuma shi ne al'ummomi suke cigaba, babu wata al'umma da ta sami daukaka da cigaba, sai da ta mallaki ilimi, babu kuma wata al'umma da ta samu ci-baya face kasala a fagen ilimi ne ya mayar da ita ta zamo jana- baya.

Lallai Sahabbai da Tabi'ai (Allah ya kara yarda da su) **sun** **kololuwar himma a fagen neman ilimi**, ga Sayyiduna Abuhuraira (Allah ya kara yarda da shi) nan, mutum ne mai girmar himma a fagen neman Hadisai, yakan ce: Noma gonaki, da saye da sayarwa a kasuwanni ba su shagaltar da ni ga barin Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) ba; kawai dai nakan nemi Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya sanar da ilimi..), Sayyiduna Abudullahi Bn Umar (Allah ya kara yarda da su) ya ce: Ya Abuhuraira, ka fi mu lizimtar Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam), ka kuma fi mu sani Hadisansa. Sayyiduna Abdullahi Bn Abbas (Allah ya kara yarda da su) ya ce: Nakan ji labarin cewa akwai wani Hadisi a wurin wani mutum, na tashi na fi wurinsa, in tarar yana barcin kailula, sai ni ma in yi matashi da mayafi na a kofar gidansa, iska ta yi ta bud'a kura a fuska ta, har dai ya fito ya ganni, ya ce: Ya Baffan Manzon Allah, mene yake tafe da kai? Mene ya sa ba ka aiko na zo wurinka ba? sai in ce: a'a, ni ne ya fi kamata in zo

(٧)

wurinka, sai in tambaye shi game da Hadisin. Isma'il Bn Yahya ya ce: Na ji Imam as- Shafi'iy (Allah ya kara masa rahama) yana cewa: Na haddace Alkur'ani lokacin da nake da shekaru bakwai, na kuma haddace littafin "al- Muwad'da'" lokacin da nake da shekaru goma. Haka ma Imam Ahmad Bn Hanbal (Allah ya kara masa rahama) ya haddace Hadisai miliyan daya, haka ma an ce: Imam an- Nawawiy yakan gabatar da darussa goma sha biyu a rana.

Kaman yanda tsofaffin malamanmu suka bayar da himma wajen daukan amanar ilimi a daukacin fagagensa, **haka ma suka isar da shi zuwa ga mutane yanda ya kamata**, saboda neman yardar Allah Madaukakin Sarki, da amfanar da daukacin bil'adama, saboda haka sai sunayensu da himmominsu suka wanzu a kwaƙwalwar tarihi, da ma can Allah Madaukakin Sarki yana cewa: **((Shi kuwa kumfa ai haka yake tafiya a iska, abin da zai amfani mutane kuma sai ya zauna a kasa.))**.

Haka ma a cikin fagagen himma akwai: **aiki**, lallai shari'ar Musulunci ta girmama sha'anin aiki, ta daukaka matsayinsa, ta inda har Alkur'ani mai girma ya haɗe tsakanin ibada da aiki, ya sanya suka zamo a gwame da juna, Allah Madaukakin Sarki yana cewa: **((Idan kuma kun gabatar da sallar, to ku bazama a bayan kasa saboda maslahohinku, ku nemi falalar Allah, ku yawaita ambaton Allah a zuci da baki, ko za ku sami babban rabo na alhairi a duniya da lahira.))**, lallai Allah Madaukakin Sarki ya yi wa duk wanda ya kyautata aikinsa alƙawari na

(Y)

samu kyakkyawar rayuwa a duniya, da kuma dawwamammiyar ni'ima a lahira, mai girma da daukaka yana cewa: **((Wanda duk ya aikata ayyuka na gari cikin maza da mata alhalin yana da cikakken imani, to kuwa tabbas za mu raya shi rayuwa mai matukar kyau, kuma tabbas za mu saka masu da ladan da ya fi abin da suke aikata wa kyau)),** haka ma Allah Madaukakin Sarki yana cewa: **((Lallai wadanda suka yi imani da Allah, suka kuma aikata ayyuka na gari suna da mazaunai a cikin gidan aljannar Firdausi)).**

Babu abin da ya fi bayyana matsayin aiki kaman kasancewar daukacin Annabawa (Alaihimus Salam) duka suna da ayyukansu, Annabi Adam, da Annabi Ibrahim, da Annabi Lufu (Alaihimus Salam) manoma ne, Annabi Nuhu (AlaiHis Salam) kafinta ne, Annabi Idris (AlaiHis Salam) tela ne, Annabi Salihu (AlaiHis Salam) dan kasuwa ne, Annabi Dawud (AlaiHis Salam) makeri ne, Allah Madaukakin Sarki yana cewa: **((Lallai mun bai wa Annabi Dawud (AlaiHis Salam) wata falala daga wurinmu ta hanyar ba shi hikima da littafi, sai muka ce: ya ku duwatsu ku rinka maimaita tasbihinsa a duk sanda ya yi, mun kuma hore masa tsuntsaye da suke amsa tsarkake Allahn da yake yi, mun kuma sanya karfe ya yi taushi a hannunsa, yana sarrafa shi yanda yake so. Mun yi masa wahayin ya kera silaku masu yalwa da za su bayar da kariya ga barin hare-haren makiya, ya kuma kyautata saka su ta hanyar shigar da karfen cikin hancunan juna, sai kuma muka umurce shi, shi da jama'ansa da cewa: ku sana'anta abubuwan da za su amfane ku, da ma wasunku a fagen alhairi da gyara, lallai ina**

(A)

da cikakkiyar masaniya da duk abubuwan da kuke aikatawa, babu abin da zai buya mini daga ciki)), lallai shi dan Adam yana samun matsayi, da daraja ne ta hanyar abin da ya fi kwarewa akansa, ya kuma fi kyautata shi, lallai aiki ya fi roke - roke nesa ba kusa ba, Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Mutum ya yi icce ya dauka a bayansa ya fi masa alhairi akan ya roki wani, da zai ba shi, ko ya hana shi).**

Ba wai kawai kowane irin aiki ake bukata ba, a'a, abin da ake bukata shi ne a kyautata aikin, Annabinmu (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Lallai Allah yana son idan wani daga cikinku zai yi aiki ya kyautata shi),** (Sallallahu alaiHi wa sallam) a koda yausha yana son ya ga kowa yana da aikin yi mai kyau, da zai amfani kansa, ya kuma amfani waninsa, Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Wajibi ne kowane Musulmi ya yi sadaka),** sai aka ce: Idan bai sami abin da zai yi sadakar ba fa? Sai ya ce: **(Ya yi aiki da hannunsa ya sami abin da zai amfani kansa, sannan kuma ya yi sadaka),** sai aka ce: idan bai da ikon yin aikin fa? Sai ya ce: **(Ya taimaka wa wanda bukata ta tilasta masa),** aka ce: idan bai yi ba fa? Sai ya ce: **(Ya bayar da umurnin aikata alhairi da adalci),** aka ce: idan bai iya yin hakan ba fa? Sai ya ce: **(Ya kame ga barin aikata sharri, domin hakan ma sadaka ne a gare shi),** ya kwadaitar da wanda ya gaza yin aiki da ya kame cutarwarsa ga barin mutane, inda hakan ma kansa aiki ne da za a sami lada akansa; saboda ya tseratar da mutane ga barin sharrinsa, da cutarwarsa.

(9)

A cikin mafiya girman himmomi akwai: **himma wajen hidimta wa al'umma**, da taimako masu rauni, da masu neman taimako, da biya wa mabukata bukatunsu, da saurin kai tallafi da taimako, lallai wani mutum ya zo wurin Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam), sai ya ce: Ya Manzon Allah, wane mutum ne Allah ya fi sonsa, kuma wane aiki ne Allah Madaukakin Sarki ya fi so?, sai (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce: **(Lallai mutumin da Allah Madaukakin Sarki ya fi sonsa shi ne wanda ya fi amfanar mutane, kuma mafi alhairin aiki a wurin Allah Madaukakin Sarki shi ne: farin cikin da ka shigar a cikin zuciyar Musulmi, ko ka yaye masa damuwa, ko ka biya masa bashin da ake binsa, ko ka kori yunwar da take damunsa, na rantse da Allah, in tafi biya wa dan uwana wata bukata tasa, ya fi alhairi akan in yi i'itikafi a cikin wannan Masallacin -yana nufin Masallacin Madina- na tsawon wata daya.. duk wanda ya tafi tare da dan uwansa akan wata bukata tasa, har bukatar ta biya, to kuwa lallai Allah zai tabbatar da diga- digansa a ranar da kafafuwa suke zamewa).**

Wannan kenan, ina neman wa kai na da ku gafara daga Allah Madaukakin Sarki..

Godiya ta tabbata ga Allah Ubangijin talikai, Tsira da aminci su tabbata da amintaccen Annabi, ya Allah ka yi masa salati, shi da Alayensa da Sahabbansa, da duk wadanda suka bi hanyarsu da kyautatawa har zuwa ranar sakamako.

Ya 'yan uwana Musulmai:

Lallai a cikin muhimman fagagen da ya kamata daukacinmu mu yi rige- rige, kuma kowwanmu ya zamo mai karfin himma a ciki akwai: **hidimta wa kasa**, lallai hidimta wa kasa yana cikin imani; Allah Madaukakin Sarki ya umurce mu da yin rige - rige a fagagen alhairi, da amfanarwar da tasirinsa zai koma zuwa ga kasa, Allah mai girma da daukaka yana cewa: **((Ku yi rige - rige wajen aikata alhairai, wurin Allah gaba dayanku za ku koma ya ba ku labarin dukan abubuwan da kuke sabani akansu))**, lallai Allah Mai girma da daukaka ya yabi bayinsa da suke rige- rige wajen bayar da alhairai ga mutane, mai girma da daukaka ya bayyana cewa irin wannan alhairin yana amfanar mai yinsa a duniya da lahira, Allah mai girma yana cewa: **((Lallai sun kasance suna rige - rige wajen aikata alhairai, suna rokonmu cikin wani yanayi na fata da tsoro, lalali suna matuƙar jin tsoronmu))**, da girman himma, da kuma kwaɗayin amfanar da mutane, da kuma cikakken amincewa da falalar Allah Madaukakin Sarki da dacewarsa.

Haka ma a cikin manyan himmomi akwai: **himmajen gina kasa**, da kuma daukan nauyin zamantakewa, da rige - rige wajen ayyukan biyayya da da'a; ta hanyoyin gyara Masallatai, da gina makarantu, da asibitoci, da samar da magunguna ga marasa lafiya, duka waɗannan suna cikin sadakokin da ladansu ba sa yankewa, Annabinmu (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana

(11)

cewa: (Ladan abubuwa bakwai suna bin bawa har bayan wafatinsa, yana cikin kabari: wanda ya karantar da ilimi, ko ya samar da gulabe daga kogi, ko ya haka rijiya, ko ya dasa dabino, ko ya gina Masallaci, ko ya gadar da Alkur'ani, ko ya bar yaron da yake nema masa gafara bayan rasuwarsa).

Mene ne ya kai girma a rinka samun rige - rige a tsakaninmu wajen hidimtawa kasar da take dauke da mu, kasar da dukanmu muna cin alhairanta, mu rige - rige wajen samar da hadin - kai, da wayewa, da tausayin juna, mu gabatar da taimakonmu ga kowa da kowa, kasa dai tamu ce gaba dayanmu, za ta cigaba ne da mu, lallai iko da karfinmu ba su kasa da na wasunmu, mu fa al'umma ce da take da tarihin cigaba da asali, dole ne mu san cewa yin zarra a komai, da kuma kutsawa cikin abubuwa masu wahala, da rashin- ganin - kai su ne hanyoyinmu, shi da ma abubuwa masu girma suna rataye da abubuwan ki, ba a isa zuwa ga maslaha da alhairai sai ta hanyar kofari da kuma juriya. Alhairin Allah ya kai zuwa ga Abuttamam a inda yake cewa:

“Na duba babban hutu, amma ban hango shi ba, sai a gadar wahalhalu”.

Ya Allah Ubangiji ka azurta mu da himma mai girma da za ta kai mu zuwa ga kololuwa, da falala, da cigaba, da daukaka a cikin abubuwan da za su amfane mu a duniya da lahira, ka kiyaye mana addininmu, da kasarmu da sauran kasashen duniya.